

Zadeva C-178/23

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

21. marec 2023

Predložitveno sodišče:

Tribunalul Specializat Mureş (Romunija)

Datum predložitvene odločbe:

3. december 2021

Pritožnica:

ERB New Europe Funding II

Nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

YI

Predmet postopka v glavni stvari

Revizija sodne odločbe na področju varstva potrošnikov, ki posega v pravnomočnost predhodne pravnomočne sodbe.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predlog v skladu s členom 267 PDEU za razlago člena 7(1) Direktive 93/13/EGS o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah (v nadaljevanju: Direktiva 93/13).

Vprašanje za predhodno odločanje

Ali uporaba določb člena 7(1) Direktive 93/13, zlasti v povezavi s triindvajseto uvodno izjavo te direktive in *načelom učinkovitosti*,

pomeni, da jih je treba razlagati tako, da ne izključujejo možnosti, da bi nacionalno sodišče preizkusilo sume v zvezi z nepoštenostjo pogojev v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, čeprav je drugo

nacionalno sodišče te pogodbene pogoje v okviru postopka na prvi stopnji, ki ga je sprožil potrošnik, ki v tem postopku ni sodeloval in mu pri tem ni ustrezno pomagal ali ga zastopal odvetnik, predhodno že preizkusilo in jih zavrnilo s sodno odločbo, ki je potrošnik ni izpodbijal – in ki je zato v skladu z nacionalnim procesnim pravom postala pravnomočna (*res judicata*) –, če iz posebnih okoliščin spora prepričljivo in razumno izhaja, da potrošnik v okviru postopka na prvi stopnji pravnega sredstva ni izkoristil zaradi pomanjkanja znanja ali informacij?

Navedene določbe prava Unije

Člena 6(1) in 7(1) ter triindvajseta uvodna izjava Direktive 93/13

Člen 47 Listine

Sodna praksa Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče), zlasti sodba z dne 18. februarja 2016, Finanmadrid, C-49/14

Navedene določbe nacionalnega prava

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (zakon št. 193/2000 o nepoštenih pogojih v pogodbah, sklenjenih med prodajalci ali ponudniki in potrošniki), s katerim je bila Direktiva 93/13 prenesena v nacionalno pravo

Codul de procedură civilă (romunski zakonik o civilnem postopku), zlasti določbe o pravnomočnosti in izrednem pravnem sredstvu, s katerim se predlaga revizija sodbe, ki posega v pravnomočnost predhodne pravnomočne sodbe

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Potrošnik Y. I., ki ima stalno prebivališče v Romuniji, je 10. maja 2018 pri Judecătoria Sectorului 2 București (prvostopenjsko sodišče za drugo okrožje Bukarešte, Romunija) vložil civilno tožbo zoper družbo ERB New Europe Funding II, to je družbo za izterjavo dolgov s sedežem na Nizozemskem, s katero je predlagal, naj se ugotovi nepoštenost pogojev kreditne pogodbe, ki se v bistvu nanašajo na provizije, določene v zadevni pogodbi, in na možnost banke, ki je kredit odobrila, da enostransko spreminja obresti.
- 2 Ker naj nepošteni pogodbeni pogoji za potrošnika ne bi imeli zavezujočih učinkov, je Y. I. zahteval tudi vračilo zneskov, ki jih je plačal iz naslova provizije, ter zneskov, ki ustrezajo razliki med obrestno mero, določeno ob sklenitvi pogodbe, in obrestno mero, ki jo je dejansko plačal na podlagi obrestnih mer, ki jih je banka enostransko spremenila.

- 3 Judecătoria Sectorului 2 București (prvostopenjsko sodišče za drugo okrožje Bukarešte) je to tožbo zavrnilo s sodbo z dne 26. novembra 2018, ki je, ker pritožba ni bila vložena, postala pravnomočna.
- 4 Y. I. je 14. avgusta 2019 po pooblaščenem odvetniku podobno tožbo zoper navedeno družbo vložil tudi pri Judecătoria Sighișoara (prvostopenjsko sodišče v Sighișoari, Romunija), ki je krajevno pristojno sodišče na območju njegovega stalnega prebivališča.
- 5 Judecătoria Sighișoara (prvostopenjsko sodišče v Sighișoari) je s sodbo z dne 5. decembra 2019 ugodilo tožbi potrošnika, ugotovilo nepoštenost izpodbijanih pogodbenih pogojev in družbi ERB New Europe Funding II naložilo vračilo zneskov, ki jih je na podlagi teh pogojev plačal potrošnik.
- 6 Družba ERB New Europe Funding II je zoper to sodbo vložila pritožbo in v pritožbenem postopku uveljavljala ugovor pravnomočnosti sodbe z dne 26. novembra 2018, ki jo je izdalo Judecătoria Sectorului 2 București (prvostopenjsko sodišče za drugo okrožje Bukarešte).
- 7 Tribunalul Specializat Mureș (specializirano višje sodišče za Mureș, Romunija), ki je odločalo na zadnji stopnji, je z odločbo z dne 6. aprila 2021 v bistvu potrdilo sodbo Judecătoria Sighișoara (prvostopenjsko sodišče v Sighișoari), s katero je to ugotovilo nepoštenost pogodbenih pogojev. To sodišče pa ni preučilo ugovora pravnomočnosti, ki se je uveljavljal v pritožbenem postopku.
- 8 Družba ERB New Europe Funding II je 31. maja 2021 pri predložitvenem sodišču vložila izredno pravno sredstvo, in sicer revizijo, s katero je predlagala celovito spremembo odločbe z dne 6. aprila 2021 in zavrnitev tožbe, ki jo je vložil Y. I., pri čemer se je sklicevala na pravnomočnost sodbe z dne 26. novembra 2018, ki jo je izdalo Judecătoria Sectorului 2 București (prvostopenjsko sodišče za drugo okrožje Bukarešte).

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 9 Predložitveno sodišče uvodoma poudarja, da se pravno vprašanje, o katerem odloča, ne nanaša na nobeno konkretno določbo Direktive 93/13, ampak na načelo učinkovitosti, ki izhaja iz členov 6(1) in 7(1) te direktive.
- 10 Predložitveno sodišče opozarja, da načelo učinkovitosti pomeni, da nacionalna postopkovna pravila ne smejo niti v teoriji niti v praksi onemogočati ali pretirano oteževati uresničevanja pravic, ki jih potrošnikom priznava pravo Unije. V skladu s sodno prakso Sodišča namreč načelo učinkovitosti potrošnikom zagotavlja varstvo pred nepoštenimi pogoji, nacionalna sodišča pa morajo po uradni dolžnosti preizkusiti nepoštenost pogojev pogodbe, ki jo potrošniki sklenejo s prodajalci ali ponudniki.

- 11 Predložitveno sodišče v tem okviru pojasnjuje, da je Sodišče na eni strani razsodilo, da je treba pri tem upoštevati tudi načelo pravne varnosti. S tega vidika je bilo spoštovanje pravil o pravnomočnosti bistvenega pomena, da se v konkretni zadevi zagotovi skladnost z načelom pravne varnosti. Iz tega izhaja, da varstvo potrošnikov ni absolutno in ne bi smelo privedi do nespoštovanja nacionalnih pravil o pravnomočnosti.
- 12 Na drugi strani pa je Sodišče pri presoji učinkovitosti nekaterih pravnih sredstev, ki jo je opravilo z vidika načela učinkovitosti, upoštevalo tudi to, da potrošniki nimajo dovolj znanja ali informacij v zvezi s svojimi pravicami.
- 13 Predložitveno sodišče pa meni, da pravnomočnost sodbe Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (prvostopenjsko sodišče za drugo okrožje Bukarešte) v obravnavani zadevi izhaja iz sodnega postopka, v okviru katerega potrošnik, ki mu ni pomagal odvetnik, ni bil seznanjen s pravicami, ki jih je nacionalni zakonodajalec določil v okviru ureditve varstva potrošnikov. To naj bi bilo razvidno iz naslednjih okoliščin:
 - Y. I. je tožbo najprej vložil pri sodišču v kraju sedeža prodajalca ali ponudnika, to je pri Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (prvostopenjsko sodišče za drugo okrožje Bukarešte), čeprav mu nacionalna zakonodaja izrecno priznava pravico do vložitve tožbe pri sodišču v kraju, v katerem ima stalo prebivališče, to je pri Judecătoria Sighișoara (prvostopenjsko sodišče v Sighișoari);
 - potrošnik se ni udeležil obravnave, ki je potekala pred Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (prvostopenjsko sodišče za drugo okrožje Bukarešte), najverjetneje zaradi precejšnje oddaljenosti kraja stalnega prebivališča od sedeža tega sodišča (približno 500 km) in s tem povezanih potnih stroškov;
 - čeprav je bilo v sodbi Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (prvostopenjsko sodišče za drugo okrožje Bukarešte) izrecno navedeno, da se je zoper to sodbo mogoče pritožiti, Y. I. tega pravnega sredstva ni izkoristil. Namesto tega je šele po tem, ko je ta sodba postala pravnomočna, najel odvetnika, ki si ga je sam izbral. Ta je pri Judecătoria Sighișoara (prvostopenjsko sodišče v Sighișoari) proti isti družbi vložil podobno tožbo, ki se je v bistvu nanašala na iste pogodbene pogoje.
- 14 Judecătoria Sighișoara (prvostopenjsko sodišče v Sighișoari), ki o tem, da je Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (prvostopenjsko sodišče za drugo okrožje Bukarešte) že izdalo sodbo, ni bilo ustrezno obveščeno, je opravilo ponovno vsebinsko presojo zadeve in s sodbo z dne 5. decembra 2019, s katero se je oddaljilo od prve sodbe, ugodilo tožbi, ki jo je vložil Y. I., ter na podlagi ponovnega preizkusa ugotovilo nepoštenost pogodbenih pogojev.
- 15 Družba ERB New Europe Funding II je zoper drugo sodbo sicer vložila pritožbo, vendar je ugovor pravnomočnosti uveljavljala šele v zaključni fazi postopka, ki se je začel na podlagi te pritožbe. Pritožbeno sodišče pa o tem ugovoru ni odločalo in je z odločbo z dne 6. aprila 2021 v bistvu potrdilo sodbo Judecătoria Sighișoara

(prvostopenjsko sodišče v Sighișoari), s katero je to ugotovilo nepoštenost zadevnih pogodbenih pogojev.

- 16 Predložitveno sodišče, ki odloča o izrednem pravnem sredstvu, to je o reviziji navedene odločbe zaradi pravnomočnosti predhodne sodbe, se v teh okoliščinah sprašuje, ali lahko v okviru postopka revizije ponovno preizkusi nepoštenost pogojev zadevne pogodbe.
- 17 Ker predložitveno sodišče v sodni praksi Sodišča ni zasledilo dodatnih elementov, na podlagi katerih bi lahko v skladu s pravom Unije odpravilo navedene pomisleke, meni, da za odločitev v tej zadevi potrebuje odgovor Sodišča na postavljeno vprašanje za predhodno odločanje.

DELOVNI DOKUMENT